

Отворено писмо до министър председателя на Република България

България трябва бързо да се присъедини към *Платформата „Въглищни региони в преход“ на Европейската комисия*

В индустриалната история на човечеството няма случай икономическа трансформация да е стигана чрез преговори или унищожаване на машини

Уважаеми г-н Борисов

Изразяваме своята подкрепа за присъединяване на България към Платформата „Въглищни региони в преход“ на Европейската комисия и настояваме за вашата решителна намеса.

В края на 2017 г. беше официално обявено от ЕК създаването на „Въгледобивни региони в преход“.

През последните десетилетия добивът и потреблението на въглища в ЕС са в постоянен спад. Всяка година научаваме за закриване на мини за въглища, нараства броя на държави членки които се ангажират постепенно да преустановят използването на въглища за производство на електроенергия, (включително страни като Гърция, Словакия, Унгария). С оглед на това платформата на въгледобивните региони в преход е предназначена да подпомага държавите членки и регионите при намирането на отговор на предизвикателството да се поддържа растежът и създаването на работни места в засегнатите общности. Платформата позволява започването на многостранни разговори между заинтересованите страни относно политическите и финансовите рамки и обхваща области като структурната трансформация, включително икономическата диверсификация, преквалификацията, разгръщането на технологии за енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност.

България няма как да участва в тези разговори ако не е част от Платформата.

На 20-ти юни 2019 г., България подкрепи заключенията на Европейския съвет относно дългосрочните цели на ЕС за преминаване към въглеродно неутрална икономика, а климатичните промени вече са един от основните 5 приоритета на новия състав на Европейската комисия.

В началото на 2020 г. стана ясен и механизма на финансиране на Европейския зелен пакт. Планът за инвестиции за устойчива Европа ще мобилизира публични инвестиции и ще спомогне за набавянето на частни средства чрез финансовите инструменти на ЕС. Някои региони ще бъдат по-засегнати и ще претърпят дълбоки икономически и социални промени. Например Перник, Бобовдол и комплекса Марица Изток в нашата страна

Предстои ни безпрецедентна трансформация. Тя ще бъде успешна само ако е справедлива и само ако е от полза за всички. От нас зависи да бъде справедлив прехода, при всяка икономическа трансформация има печеливши и губещи. Механизмът за справедлив преход ще осигури съобразена с конкретните нужди финансова и практическа

ЗА ЗЕМЯТА е независима неправителствена организация, част от “Приятели на Земята” (Friends of the Earth) и член на международните организации CEE Bankwatch Network (Мрежа за наблюдение на Международните финансови институции за Централна и Източна Европа), ZWE (Нулеви отпадъци – Европа), GAIA (Глобално обединение срещу инсинераторите), както и на националните Коалиция „За да остане природата в България“, „Българска антиядрена коалиция“, „България без цианиди“, „Коалиция за устойчиво ползване на фондовете на Европейския съюз“ и Коалиция за климата - България.

подкрепа, с която да се помогне на работниците и чрез която ще се генерират необходимите инвестиции в тези региони.

Темата за справедливия енергиен преход във въгледобивните региони вече две години е обект на преговори между правителството, бизнеса и профсъюзите. Блокират се възможности за изработване на конкретни планове за тези региони, които да са в основата на осигуряване на финансиране с европейски средства. Тези преговори се превърнаха във фарс, защото се опитват да отложат неизбежни и важни за развитието на българската икономика решения. Ангажиментът на ЕС за преход към чиста енергия е необратим и не подлежи на обсъждане.

Героичните защитници на продължаване на използването на въглища много ни напомнят на движението на лудитите в Англия през 19 век, които се опитват да спрат индустриалната революция чупейки тъкачните станове, както знаем не са успели.

Разбира се големия дял на въглищата в енергийния микс на страната ни предполага разумен план и времева рамка за трансформацията, в никакъв случай не е добре да се поставят прибързано кратки срокове.

Но протакането на решенията относно енергийния преход ще ни доведе до ситуация подобна на злополучната водна криза. Министър Димов години наред обслужваше олигарси, загърбвайки напълно обществения интерес. Когато осемдесет хиляден Перник остана без вода, министъра се оправда с некомпетентност и се налагат спешни, скъпи мерки, с неясен срок и резултат за решаване на кризата.

Оставането на страната ни извън *„Въглищни региони в преход“* ще ни лиши от възможностите да използваме финансовия ресурс на платформата, както и допълнителните ресурси заложили в Зеления пакт на ЕС.

Имаме вече горчив опит при безразборното освобождаване на работещите в Кремиковци и на миньорите от последната подземна мина „Бобовдол“, без да получат достойни обезщетения.

Ако продължи Андрешковския стил на водене на енергийните политики, да оставим справедливия преход (бирника) в блатото ще понесем много тежки последици.

За да не се налагат спешни мерки и в енергетиката е необходимо да се включат всички заинтересовани страни в създаване на ясни планове и стратегии. Найясно сме с недостига на експертен потенциал в администрацията, но той може да бъде компенсиран с ангажирането на външни експерти от всички заинтересовани страни.

Според нас преговорите между правителството, синдикати и бизнес трябва да имат съвсем друг формат и цели. Не да обсъждат дали България да бъде част от Платформата *„Въгледобивни региони в преход“*, това е отговорност само на правителството, а с включването в преговорите на по-широк кръг експерти от НПО, учени, енергийни експерти, общини, да се обсъжда създаването на конкретни планове за икономическо развитие на въглищните райони.

Впрочем Екологично сдружение За Земята, Грийнпийс, WWF и други НПО, вече имат планове за енергиен преход за Перник, Бобовдол и Марица Изток.

Защо правителството ги няма?

Именно наличието на такива планове ще позволи на страната ни да кандидатства за по-голям дял от фонда за справедлив преход (ФСП) и другите достъпни фондове на ЕС, включително и ЕИБ. Ясно е че 7,5 милиарда евро отпускани от ФСП за целия ЕС са недостатъчна сума, но те могат да генерират много по-големи частни инвестиции при добре структурирани планове.

Съфинансирането от бюджета на средства за справедливия преход е много по-смислено

ЗА ЗЕМЯТА е независима неправителствена организация, част от "Приятелите на Земята" (Friends of the Earth) и член на международните организации CEE Bankwatch Network (Мрежа за наблюдение на Международните финансови институции за Централна и Източна Европа), ZWE (Нулеви отпадъци – Европа), GAIA (Глобално обединение срещу инсинераторите), както и на националните Коалиция „За да остане природата в България“, „Българска антиядрена коалиция“, „България без цианиди“, „Коалиция за устойчиво ползване на фондовете на Европейския съюз“ и Коалиция за климата - България.

и с осигурена възвръщаемост отколкото ежегодното плащане на стотици милиони за емисиите на замърсяващите ТЕЦ-ове

В заключение предлагаме да се намесите решително в зациклилите на едно място преговори за въглищната платформа и да помогнете за преодоляването на пречките пред изработването на конкретни планове за регионите. Не знаем дали правителството ще падне от синдикални протести, но евентуален срив в енергетиката може да събори всяко правителство в света.

На парламентарни, местни и европейски избори не избираме синдикати или бизнесмени, а политици които да умеят да носят отговорност и да вземат полезни и устойчиви за цялото общество решения.

С уважение:

Тодор Тодоров

Координатор на направление Енергия и климат в Екологично сдружение За Земята

За контакти:

t.todorov@zazemiata.org

Mob: +359887122801

За контакти:

t.todorov@zazemiata.org

Mob: +359887122801

ЗА ЗЕМЯТА е независима неправителствена организация, част от "Приятелите на Земята" (Friends of the Earth) и член на международните организации CEE Bankwatch Network (Мрежа за наблюдение на Международните финансови институции за Централна и Източна Европа), ZWE (Нулеви отпадъци – Европа), GAIA (Глобално обединение срещу инсинераторите), както и на националните Коалиция „За да остане природа в България“, „Българска антиядрена коалиция“, „България без цианиди“, „Коалиция за устойчиво ползване на фондовете на Европейския съюз“ и Коалиция за климата - България.